

อุตสาหกรรมไทยมุ่งสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

โดย

นายวจน์สิริ ประยูรพรหม

กรมโรงงานอุตสาหกรรม

ประเทศไทยกำลังมุ่งเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community (AEC)) กำหนดในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จะมีการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ได้แก่ การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วม การสร้างเสริมขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค การพัฒนาเข้ากับเศรษฐกิจโลก เป็นต้น

การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วม มีองค์ประกอบสำคัญดังต่อไปนี้

ก. การเคลื่อนย้ายสินค้าที่เสรี ได้แก่ การเปิดเสรีอัตราภาษี การยกเลิกมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร การใช้กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า การใช้ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกทางการค้า รวมถึงการใช้ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกทางด้านศุลกากร (ASEAN Single Window)

ข. การเคลื่อนย้ายบริการที่เสรี ได้แก่ การจัดทำข้อผูกพันในการเปิดตลาด (Market Access) การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) รวมทั้งสิ้น ๑๒ สาขาใหญ่ คือ บริการธุรกิจ บริการสื่อสาร บริการก่อสร้างและวิศวกรรม บริการจัดจำหน่าย บริการทางการศึกษา บริการสิ่งแวดล้อม บริการทางการเงิน บริการสุขภาพ บริการด้านการท่องเที่ยว บริการด้านนันทนาการ วัฒนธรรมและกีฬา บริการขนส่ง และบริการอื่นๆ นอกเหนือจากข้างต้น โดยมีรูปแบบการให้บริการ (Mode of Supply) รวม ๔ รูปแบบ คือ ให้บริการข้ามประเทศ (Cross-Border) ไปใช้บริการที่ประเทศผู้ให้บริการ (Consumption Abroad) ผู้ให้บริการไปตั้งกิจการและให้บริการที่ประเทศผู้รับบริการ (Commercial Presence) ผู้ให้บริการแบบบุคคลเดินทางไปให้บริการที่ประเทศผู้รับบริการ (Movement of Natural Persons)

ค. การเคลื่อนย้ายการลงทุนที่เสรี ได้แก่ การใช้ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement (ACIA)) ซึ่งผนวกความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนของอาเซียน (ASEAN Investment Guarantee Agreement (AIGA)) ไว้ด้วย โดยครอบคลุมทั้งการลงทุนทางตรง (Foreign Direct Investment (FDI)) และการลงทุนในหลักทรัพย์ (Portfolio Investment)

ง. การเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น ได้แก่ การใช้มาตรการริเริ่มเชียงใหม่เป็นพหุภาคี (Chiang Mai Initiative Multilateral (CMIM)) โดยเป็นความตกลงพหุภาคีในการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างสมาชิกอาเซียน รวมทั้ง ญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ฮังกง และเกาหลีใต้ ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ให้เป็นกลไกความร่วมมือทางการเงินในภูมิภาค (Regional Financing Arrangement) ในการเสริมสภาพคล่องระหว่างกันสำหรับกรณีที่ประสบปัญหาดุลการชำระเงินหรือขาดสภาพคล่องในระยะสั้น รวมทั้ง เป็นส่วนเสริมความช่วยเหลือด้านการเงินที่ได้รับจากองค์กรการเงินระหว่างประเทศ

จ. การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือที่เสรี ได้แก่ การบริหารจัดการหรืออำนวยความสะดวกในการเดินทางสำหรับบุคคลธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้า บริการ และการลงทุน การอำนวยความสะดวกในการเปิดเสรีภาคบริการ

ผลจากการเข้าร่วมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community (AEC)) นั้น มีโอกาสเกิดผลกระทบได้ คือ ข้อจำกัดทางภาษีเปลี่ยนแปลงเนื่องจากอัตราภาษีนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมลดลง จนกระทั่งเป็นศูนย์ อุปสรรคนอกเหนือภาษีลดลงจนหมด เกิดผู้ผลิตคู่แข่งขึ้นมาใหม่ภายในอาเซียน ตลาดสินค้าอุตสาหกรรมของประเทศสมาชิกอาเซียนรวมเป็นหนึ่งเดียว ต้นทุนของประเทศสมาชิกที่เป็นคู่แข่งอาจลดต่ำลงได้ เป็นฐานการผลิตร่วม อาจทำให้เสียยอดการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมแก่ประเทศคู่แข่ง การลงทุนกิจการอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการในอาเซียนทำได้โดยเสรี อาจถูกแย่งทรัพยากรและบุคลากรได้ ทั้งนี้ เมื่อประเทศกลุ่มอาเซียนดำเนินการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญเพิ่มเติม คือ ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ ประเทศอินเดีย ประเทศออสเตรเลีย และประเทศนิวซีแลนด์ ก็จะเพิ่มโอกาสเกิดผลกระทบสืบเนื่องจากที่จัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศคู่ค้าสำคัญดังกล่าวข้างต้นเพิ่มเติม สำหรับผลดีจากการเข้าร่วมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นั้น ข้อจำกัดทางภาษีเปลี่ยนแปลงเนื่องจากอัตราภาษีนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมลดลงจนกระทั่งเป็นศูนย์ อุปสรรคนอกเหนือภาษีลดลงจนหมด ทำให้สามารถนำเข้าวัตถุดิบและชิ้นส่วนอุปกรณ์ที่ต้องการจากประเทศสมาชิกอาเซียนที่ได้ราคาถูกและคุณภาพดีได้ ตลาดสินค้าอุตสาหกรรมของประเทศสมาชิกอาเซียนรวมเป็นหนึ่งเดียว ทำให้ตลาดสำหรับจำหน่ายสินค้าอุตสาหกรรมที่ผลิตได้ใหญ่ขึ้น การลงทุนกิจการอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการในอาเซียนทำได้โดยเสรี ทำให้สามารถย้ายฐานการผลิตไปยังที่เหมาะสมในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้ เป็นฐานการผลิตร่วม ทำให้สามารถใช้ประเทศกัมพูชา ประเทศลาว ประเทศพม่า และประเทศเวียดนามเป็นฐานการส่งออกไปนอกกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนโดยใช้สิทธิประโยชน์จากสถานะ Least Developed Countries (LDCs) ความร่วมมือด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า ทำให้ต้นทุนการขนส่งและเก็บสินค้าลดลง ทำธุรกิจบริการได้โดยเสรี ทำให้สามารถเลือกที่ตั้งที่มีองค์ประกอบและบุคลากรเหมาะสม

ทั้งนี้ เมื่อประเทศกลุ่มอาเซียนดำเนินการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญเพิ่มเติม คือ ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ ประเทศอินเดีย ประเทศออสเตรเลีย และประเทศนิวซีแลนด์ ทำให้มีความได้เปรียบด้านภาษีมากกว่ากลุ่มประเทศคู่แข่งนอกอาเซียน

